



Arszenyij Tarkovszkij versei

Cinkék

Hóban, kéklő ég alatt
– a zöld még alig derengett –,
Ösvényen vártuk: a nap
milyen csodával lep meg.
Csendült egy cinkecsapat
szárnya ezüstlőn pengve,
Mint koccanó kanalak
a görög étteremben.

Már-már mindünk úgy vélte:
hirtelen tengeri kék
Csap a móló kövére,
s a pincérnő készletét
Leejti megriadva,
és mind a földre csörren,
S darabjait a gazda
szedni kezdi dühödten.



Ruszalka¹

Szétszórta a felhőt nyugat szele már ma,
Meg-megborzong alatt vizével a Kljázma.

Augusztus első napjától betegebb
Sötét bőrű lányom, koncert, sügéreket

Nem néz, nem festi kékre ajakát,
S rőtre pilláját – elhagyja magát.

– Folyó-anyám, hozzád szelíd voltam, és hű,
Mért ágáll a kezem ellen hát a fésű?

Tükörbe néztem – oda a szépségem:
Alámerült sok sebes örvényben.

Nem mentem férjhez, bölcsőt sem ringattam,
Mi ez a fáradság mégis tagjaimban?

Szemhéjam, fejem iszonyú teher,
Aludni csábít a folyómeder.

– Fényecském, ikrácskám, te, kis béka-fruska,
Szunyadj lent tavaszig nyugton, Irinuska!

¹ A ruszalka, pontatlanul, sellőként él a köztudatban. Az orosz néphitben a ruszalkák a folyót őrző (ruszlo: folyómeder), korán meghalt szüzek szellemei, akik – egyes vidékek folklórájában – békaporontyot becéznek és fogadnak lányukká, mivel ők nem szülhetnek. E vers is balladaszerű ruszalka-panasz. (A ford.)



Fehér nap

Kő hever a jázmin mellett,
Kincs a kő alatt.
Apa áll az ösvényen.
Fehér-fehér a nap.

Virágzik az ezüstnyárfa.
Százlevelű rózsák, s mögöttük
Futórózsa körül
A tejszínű fűben.

Soha nem voltam én
Oly boldog, mint akkor.
Soha nem voltam én
Oly boldog, mint akkor.

Oda már nincsen visszaút,
S mesélni sem szabad,
Milyen volt az az édenkert,
Csurig örömmel.



Ablakból

Felcsévézve a csillagvonalak
Északi pólusán a földnek.
Ablakba csúszott, kék derékszögben
Nekem a Líra tündököl fent.

Lent meg bulvárok, házak ragyognak
– hegedűszóban megtisztulva –,
Mint a jövő, mint egy hősmonda,
Mint az anyja méhében Buddha.

Leégett ház

Leégett ház sötét kéményén sas ül fenn,
Nincs egy árva lélek körül a sztyeppen.
Már a gyerekkorból rémlik keserűen,
s ismerősen: ez a császárkori Róma –
Görbe sas; füst sehol, se ház, se lakója...
S neked, szívem, túrnöd kell, rendületlen.



Télen

Sorsom, barátném, add most hírül,
Hová tartunk, vonszolódva?
Bolyongunk már a körön kívül,
Megbotlunk a koporsóba'.

Nem süt a hold sem a magosban,
Mankóink hóba süppedve –
S fehér szemekkel nézi hosszan
Tűntünket, fent, kettőnk lelke.

Emlékszel, barátné-anyókám,
Hogyan haladtunk át veled
E kőfal alatt? Fergeteg
Dühöngött, dúlt és reszketett
Fehéren, az éjféli órán.
Rég is ily tompán echózott ránk,
S negyedhallást, hátunk megett?

Arszenyij Tarkovszkij (1907-1989) a híres orosz filmrendező, Andrej Tarkovszkij apja, az orosz líra idős nemzedékének egyik legjelentősebb költője, műfordítója. Első kötete mégis csak ötvenöt éves korában látott napvilágot. A metaforákban gazdag „csöndes líra” alkotói közé sorolhatjuk, talán ezért sem ismerték eléggé költészetét a Jevtusenko-féle tribünköltők időszakában. Verseit a láttató emlékezés, a meghitt dolgokhoz közelre hajlás, a finom természetfilozófia hatja át. Verseit az 1982-es gyűjteményes kötetből válogattam átültetésre (*Izbra nyije sztihotvorénija*, 1982).

(fordította és a jegyzeteket írta: Cseh Károly)